

Gfv.XI.30.459/2007/11.szám

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága mint felülvizsgálati bíróság a dr. Lampé Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Lampé Zoltán ügyvéd) által képviselt Z. C. felperesnek az MHZ Pénzügyi Tanácsadó, Szolgáltató Kft. felszámoló megbízásából dr. Varga Imre ügyvéd által képviselt G.-L. Ipari és Kereskedelmi Kft. "fa." I.r. és a dr. Tóta Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Tóta Áron ügyvéd) által képviselt T. A. II.r. alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása és ingók kiadása iránt a Jász-Nagykun Szolnok Megyei Bíróság előtt 8.G.20.322/2005. számon indult és a Debreceni Ítéltábla 2007. június 26-án kelt Gf.IV.30.559/2006/10. számú ítéletével jogerősen befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről 36. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Debreceni Ítéltábla Gf.IV.30.559/2006/10. számú jogerős ítéletét - felülvizsgálati kérelemmel támadott részében - hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I-II.r. alpereseknek személyenként 200.000 (Kettőszázezer) Ft felülvizsgálati perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felperes a módosított keresetében az I.r. alperes ellen indult felszámolási eljárás során értékesített, tételesen megjelölt 11 db gép adás-vétele tárgyában az I.r. alperes felszámolója és a II.r. alperes között 2004. december 1-én megkötött adás-vételi szerződés érvénytelenségének megállapítását, a szerződéskötés előtti állapot helyreállítását, továbbá a II.r. alperesnek az adás-vételi szerződés alapján birtokába került 10 db megjelölt gép, az I.r. alperesnek pedig a nála lévő - megjelölt - további gépek és berendezések kiadására kötelezését kérte. Kereseti tényállítása szerint az I.r. alperes felszámolója által a II.r. alperessel kötött adás-vételi szerződés a Ptk. 200. § (2) bekezdése szerint semmis, mert a felszámoló által eladott ingóságok a felperes tulajdonában álltak, a Ptk. 117. § (1) bekezdése szerint pedig átruházással csak a dolog tulajdonosától lehet tulajdonjogot szerezni. Az adás-vételi szerződés érvénytelenségének megállapítását a felperes arra hivatkozással is kérte, hogy a szerződést a csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló, többször módosított 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 49. § (1) bekezdésébe ütközőnek tartja és ezért azt a 49. § (5) bekezdése alapján megtámadja. Ennek indokaként előadta, hogy az I.r. alperes felszámolója a felperes tulajdonában álló gépekre vonatkozó adás-vételi szerződés megkötése során a nyilvános pályázati felhívás Céggközlönyben történő közzétételének, illetőleg árverés megtartásának elmulasztásával megsértette a Cstv. 49. § (1) bekezdésében írt rendelkezéseket.

Az alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Az I.r. alperes ellenkérelmét azzal indokolta, hogy a felperes által birtokba adni kért termelőeszközök tulajdonjogát a II.r. alperes tulajdonszerzését megelőzően ő szerezte meg. Azt nem vitatta, hogy a felszámolója a közte és a II. r. alperes között létrejött adás-vételi szerződés megkötése előtt nem tett közzé nyilvános pályázati felhívást a Céggközlönyben, valamint az értékesítést sem árverés keretében végezte, azonban arra hivatkozott, hogy a nyilvános értékesítés szabályaitól való eltérés automatikusan nem okozza a szerződés érvénytelenségét. Másrészt a Cstv. 49. § (1) bekezdésében írt szabályok mellőzését a felperesnek az a magatartása idézte elő, hogy a felszámoló felhívására a tulajdonjogát nem igazolta, legnagyobb hitelezője pedig a Cstv. 49. § (1) bekezdésében szabályozott eltérő értékesítéshez hozzájárult. Arra is hivatkozott, hogy a felperes esetében nem állapítható meg olyan jogi érdek, amely a Cstv. 49. § (5) bekezdésére alapítottan a szerződés megtámadására vonatkozó keresetindítási jogosultságát megalapozná.

Arra az esetre, ha a bíróság a felperes keresetének helytadna, viszontkeresetet terjesztett elő a felperessel szemben 1.018.500 Ft őrzési költség, valamint további 1.800 Euró és annak 2004. december 1-től a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatai megfizetésére

kötelezés iránt. Arra hivatkozott a viszontkereset körében, hogy a felperes az egyes gépek működtetéséhez szükséges vezérlőkártyákat magához vette, majd azokat a II.r. alperesnek külön szerződéssel 1.800 Euró-ért értékesítette, amellyel számára ilyen összegű kárt okozott, mert a felszámoló a gépeket a vezérlőkártyák nélkül csak alacsonyabb vételáron tudta értékesíteni.

A II.r. alperes is a kereset teljes elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy az I.r. alperes felszámolójától jóhiszeműen vásárolta meg a felperes által kiadni kért gépeket és berendezéseket, amelyeknek a vételárát hiánytalanul megfizette. A felperes ez ellen a megállapodás ellen nála nem tiltakozott, ellenkezőleg, annak megkötése után ő maga adta el számára 1.800 Euró vételárért az érintett gépek működtetéséhez szükséges indítókártyákat.

Az első fokon eljáró Jász-Nagykun Szolnok Megyei Bíróság a 24. sorszámú ítéletében megállapította, hogy az I. és II.r. alperes által 2004. december 1-én kötött ingó adás-vételi szerződés érvénytelen. Kötelezte a II.r. alperest a arra, hogy a szerződés tárgyát képező ingóságokat 30 napon belül szolgáltatassa vissza az I.r. alperes részére az indítókártyák nélkül, s egyidejű teljesítésként az I.r. alperest kötelezte a II.r. alperes részére 6.875.000 Ft vételár visszafizetésére. Kötelezte az I.r. alperest, hogy 90 napon belül a felsorolt gépeket, indítókártyák nélkül adja ki a felperesnek. Ezt meghaladóan a felperes keresetét és az I.r. alperes viszontkeresetét elutasította. Kötelezte az I-II.r. alpereseket a felperes részére 15 napon belül 747.000 Ft + 60.000 Ft ÁFA perköltség egyetemleges megfizetésére, valamint az I.r. alperest a felperes részére 70.000 Ft + 14.000 Ft ÁFA perköltség, továbbá az államnak, felhívásra 88.000 Ft illeték megfizetésére. Megállapította, hogy az 52.500 Ft állam által előlegezett költséget az állam viseli.

Az ítéletben megállapított tényállás szerint a 2002. november 18-a óta felszámolás alatt álló I.r. alperes Kft-t a G. G. és H. G. magánszemélyek tulajdonában lévő G. G. GmbH németországi székhelyű cég alapította 2000. március 8-án. A per tárgyát képező gépek és berendezések 2000. áprilisa és 2001. februárja között kerültek Magyarországra az I.r. alpereshez oly módon, hogy azok után az I.r. alperes a G. G. GmbH mint eladó részéről, az I.r. alperes, mint vevő számára kiállított számlák alapján megállapított vámot hiánytalanul megfizette a Vámhatóságnak, egyidejűleg megfizette a termékimportot terhelő ÁFÁ-t is. Az I.r. alperes azonban a részére elvámolt gépeket, eszközöket nem vette nyilvántartásba, azokról tárgyi eszköz-nyilvántartási lapot nem készített, utánuk amortizációt nem számolt és azokat a mérlegében sem szerepeltette.

A felperes által csatolt okiratok alapján az elsőfokú bíróság megállapította azt is, hogy a felperes 2001. december 11-én E.-ban adás-vételi szerződést kötött H. G.-rel, amely szerint utóbbi 59.600 DM vételárért eladta a felperesnek az akkor az I.r. alperes karcagi üzemcsarnokában lévő, az adás-vételi szerződésben felsorolt gépeket és berendezéseket. 2002. december 16-án a felperes az I.r. alperes felszámolójával szerződést kötött, amely szerint az I.r. alperes tulajdonába álló Karcag, Bugai u. 1. szám alatti üzemcsarnokot 2002. december 16-tól 2003. június 30-ig terjedő időre havi 250.000 Ft bérleti díjért a felperes bérbe vette. E bérleti szerződés lejártát után a felperes a bérelt csarnokban található, a tulajdonában lévőként állított gépeket Németországba akarta szállítani, amelyet az I.r. alperes felszámolója arra hivatkozással akadályozott meg, hogy a felperes nem fizette meg a bérleti díjakat. Ezt követően a felperes és az I.r. alperes felszámolója között a követeléseik vonatkozásában eredménytelen egyezkedés zajlott, majd ezután az I.r. alperes felszámolója a felperest 2004. december 3-án arról értesítette, hogy 2004. december 1-én megkötött adás-vételi szerződéssel 11 db gépet értékesített a II.r. alperes részére.

Az így megállapított tényállás alapján az elsőfokú bíróság arra a jogi következtetésre jutott, hogy alperesek között létrejött adás-vételi szerződéssel értékesített gépek és berendezések nem voltak az I.r. alperes tulajdonában, nem voltak részei az I.r. alperes felszámolási vagyonának. Az I.r. alperes által hivatkozott körülmények (a gépek, berendezések behozatalának ténye, az elvámoltatásuk módja, a vám- és az ÁFA megfizetése) önmagukban nem bizonyították, hogy az I.r. alperes az érintett ingóságokon tulajdonjogot szerzett. A tulajdonjog meg nem szerzését igazoló bizonyítékként értékelte az elsőfokú bíróság a G. G. GmbH. német csődbiztosának írásbeli nyilatkozatát, valamint azokat a tanúvallomásokat, amelyek azt támasztották alá, hogy az I.r. alperes a gépekért ellenértéket nem fizetett, a nyilvántartásában azokat nem szerepeltette, a leltárába nem vette be, utánuk az amortizációt nem számolta el, továbbá a bér munkára behozott gépeket a társaság munkavállalói sem tekintették az I.r. alperes tulajdonának. A felszámolási eljárás kezdeti szakaszában azt a felszámoló sem tekintette az I.r. alperes vagyonába tartozónak. Az I.r. alperes tulajdonszerzését cáfoló bizonyítékként értékelte az elsőfokú bíróság H. G. és a felperes között létrejött adás-vételi szerződést is. Az ingóságok kiadásával egyidejűleg a vételár visszafizetésére kötelező rendelkezését az elsőfokú bíróság a Ptk. 237. § (1) bekezdésével indokolta. Megállapította, hogy az alperesek által 2004. december 1-én kötött szerződés azért érvénytelen, mert a felszámoló az I.r. alperes vagyonának értékesítése során megsértette a Cstv. 49. § (1) bekezdésében foglaltakat azzal, hogy a vagyontárgyak értékesítésére nem írt ki pályázatot és nem tartott árverést sem.

Az ítélet ellen valamennyi peres fél részéről benyújtott fellebbezés folytán másodfokon eljáró Debreceni Ítéltábla 10. sorszámú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részét pedig részben akként változtatta meg, hogy a felperes teljes keresetét elutasította. Az első fokú ítéletnek a viszontkeresetet elutasító rendelkezését helybenhagyta, mellőzte az alpereseknek a felperes javára perköltség fizetésére kötelezését. Kötelezte a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I.r. alperesnek 500.000 Ft, a II.r. alperesnek pedig 600.000 Ft összevont első és másodfokú perköltséget. Kötelezte továbbá a felperest az állam javára, külön felhívásra 440.000 Ft, az I.r. alperest pedig 88.100 Ft feljegyzett fellebbezési eljárási illeték megfizetésére.

Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének a felperes keresetét részben elutasító rendelkezése a felek fellebbezésének hiányában a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján jogerőre emelkedett. Megállapította továbbá, hogy az alperesek fellebbezése - a viszontkeresetet elutasító rendelkezést támadó rész kivételével - alapos, a felperes fellebbezése pedig alaptalan.

Utalt arra, hogy a felperes igényét valójában a Ptk. 115. § (3) bekezdésére alapította. Ennek folytán bizonyítania kellett a dologra vonatkozó tulajdonjogát, tehát a dolog megszerzését, a szerzés módját, valamint az alperes birtoklását.

A másodfokú bíróság megítélése szerint az elsőfokú bíróság a rendelkezésére álló peradatok téves, eljárási szabályt sértő értékelésével, illetve okszerűtlen mérlegelésével jutott arra a következtetésre, hogy a felperes a módosított keresetében megjelölt ingóságokra fennálló tulajdonjogát megfelelően igazolta, az alperesek bizonyítása ugyanakkor etekintetben sikertelen volt.

A másodfokú bíróság úgy ítélete meg, hogy a fénymásolatban csatolt, E. 2001. december 17-i keltezésű adás-vételi szerződés a perben teljes bizonyító erejű magánokiratként nem vehető figyelembe a Pp. 198. § a) pontja szerint a külföldön kiállított magánokiratokra is alkalmazandó Pp. 196. § (1) bekezdés b) pontjában előírt követelmények hiányában. Ez az okirat a Pp. 199. §-a értelmében csak egyszerű okiratként minősíthető. H. G.-nek az "esküt helyettesítő írásbeli nyilatkozata" sem az okirat tartalmát alátámasztó, sem egyéb bizonyítékként nem volt értékelhető, mert a Pp. 166. § (1) bekezdésében írt tanúvallomásnak, mint bizonyítási eszköznek csak a tanú által a bíróság előtt személyesen megtett nyilatkozat minősül.

A 2004. július 20-án kelt, P. S. könyvvizsgálótól származó nyilatkozatot sem találta alkalmasnak a felperes tulajdonjogának bizonyítására, mert az csak a G. G. GmbH. cég vagyonára vonatkozó

nyilatkozatot tartalmaz. Az I.r. alperes alapítója nem a fenti cég volt, hanem G. és H. G. magánszemélyek.

Ezzel szemben - a másodfokú bíróság megítélése szerint - az I.r. alperes alappal hivatkozott arra, hogy a perbeli gépeket és eszközöket ő vámoltatta, a vámot megfizette, a vámokmányokon eladóként a G. G. GmbH-t, vevőként az I.r. alperest tüntették fel. A termékimportot terhelő ÁFÁ-t is az I.r. alperes vallotta be és fizette meg. Abból a körülményből, hogy a cég tulajdonosaitól kapott utasításra az I.r. alperes az eszközöket nem vette nyilvántartásba, nem vonható okszerű következtetés arra, hogy azokat az I.r. alperes maga sem tekintette saját tulajdonának.

A peradatoknak a Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti mérlegelése alapján a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy a felperes a keresetben megjelölt ingóságokra vonatkozó tulajdonjoga fennállását nem bizonyította. Ennek folytán a Cstv. 49. § (5) bekezdése szerinti megtámadási kereset előterjesztésére vonatkozó alanyi jogosultságát (kereshetőségi jogát) sem igazolta. Erre irányuló kereseti kérelmét ezért az elsőfokú bíróságnak ez okból kellett volna elutasítania.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben tartalma szerint a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az első fokú ítélet általa nem fellebbezett részének helybenhagyását, ezen túlmenően a II.r. alperesnek arra történő kötelezését kérte, hogy az ítélet rendelkező részében felsorolt gépeket 30 napon belül adja ki részére, függetlenül attól, hogy az I.r. alperes a II.r. alperes részére előírt fizetési kötelezettségét mikor teljesíti.

Állította, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 166. § (1) és (2) bekezdéseit azáltal, hogy figyelmen kívül hagyta H. G. írásbeli nyilatkozatát, továbbá G. G. GmbH. csődbiztosának nyilatkozatát megalapozatlanul rekesztette ki a bizonyítékok közül. Cz. J.-né tanúvallomását tévesen értékelte, illetve figyelmen kívül hagyta. Helytelenül alkalmazta a Ptk. 117. § (1) bekezdését is, mert a G. G. GmbH. a perbeli gépek tulajdonjogával nem rendelkezett, így ezeket tőle az I.r. alperes meg sem szerezhetette. A jogerős ítélet álláspontja szerint sérti a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt bizonyítékok mérlegelését is, mert tévesen következtetett arra, hogy a felperes nem bizonyította a tulajdonjogát. Ebből következően tévesen és jogszabálysértően következtetett a felperes kereshetőségi jogának hiányára, mert a felperes érdekeltségét a perben hivatkozott bizonyítékok előterjesztésével igazolta, ezért érdekelt abban, hogy az alperesek közötti szerződés érvénytelensége megállapításra kerüljön.

Ismét hivatkozott arra, hogy az I.r. alperes a Cstv. 49. § (1) bekezdése megsértésével jogszabályellenesen értékesítette a perbeli gépeket. A Ptk. 200. § (2) bekezdése szerint pedig semmis szerződés

érvénytelenségére a 234. § (1) bekezdése alapján bárki határidő nélkül hivatkozhat.

Az I., II.r. alperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában fenntartását és a felperesnek felülvizsgálati perköltségben történő marasztalását kérték.

A Pp. 270. § (2) bekezdése szerint a jogerős ítélet, vagy az ügy érdemében hozott jogerős végzés felülvizsgálatát jogszabálysértésre hivatkozással lehet kérni. Mind az anyagi jogszabályok megsértése, mind az eljárási jogszabályoknak az ügy érdemi elbírálásra kiható megsértése a felülvizsgálati kérelmet megalapozhatja.

A Legfelsőbb Bíróság megítélése szerint azonban a jogerős ítélet nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat.

A jogerős ítélet helyesen indult ki abból, hogy a felperes a tulajdonjogára alapítottan kérte kötelezni az alpereseket a keresetlevében megjelölt ingóságok kiadására. E kereseti kérelemhez képest a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint a felperest terhelte a bizonyítás tekintetében, hogy a megjelölt ingóságokra vonatkozóan tulajdonjoga fennáll. Helyesen jutott a másodfokú bíróság arra a jogi következtetésre, hogy a felperes kétséget kizáróan nem bizonyította az állított eszközökre vonatkozó tulajdonjogát. Nem sértette meg a másodfokú bíróság a Pp. 166. § (1) és (2) bekezdéseit, mert a bizonyítási eszközök között valamennyi felajánlott bizonyítékot a döntésénél figyelembe vett, azokat a Pp. 206. § (1) bekezdés megsértése nélkül okszerűen mérlegelve helytálló jogi következtetésre jutott. Helyes az a jogi következtetése, hogy a felperes által a tulajdonjoga igazolására becsatolt szerződés nem felel meg a teljes bizonyító erejű magánokiratra vonatkozó, a Pp. 196. § (1) bekezdésében megkívánt követelményeknek. A szerződést eladóként aláíró személy a perben tanúvallomást nem tett, hanem csak írásbeli nyilatkozatot. Az esküt helyettesítő nyilatkozatot a 2005. július 4-én tartott tárgyaláson jelenlévő tolmács lényegi tartalmát illetően lefordította, amelyet a jegyzőkönyv 11. oldalának második bekezdése rögzít. E tárgyaláson az elsőfokú bíróság - egyebek között - arra kötelezte a felperest, hogy 30 napon belül csatolja be H. G. nyilatkozatának hiteles magyar nyelvű fordítását. E felhívásnak azonban a felperes az eljárás során nem tett eleget. Ezért a másodfokú bíróság a német nyelvű írásbeli nyilatkozat bizonyítékként történő figyelembevételét helytállóan mellőzte (Pp. 3. § (3), 6. § (1) bekezdés).

A másodfokú bíróság részletes és helyes indokát adta annak, hogy a felperes által csatolt bizonyítékok milyen okból nem alkalmasak a felperes állított tulajdonjogának kétséget kizáró igazolására. A másodfokú bíróság nem hagyta figyelmen kívül Cz. J.-né tanúvallomását sem a bizonyítékok értékelése során, illetve annak tartalmát nem értékelte tévesen, mert nevezett tanúvallomásából megállapítható, hogy a cég tulajdonosaitól kapott utasítást arra vonatkozóan, hogy az eszközöket ne vegye nyilvántartásba. Ez azonban közvetetten sem bizonyítja a felperes tulajdonjogát. Egyetért a Legfelsőbb Bíróság azzal a jogi következtetéssel is, hogy ebből nem következik okszerűen, hogy azokat az I.r. alperes maga sem tekintette a saját tulajdonának.

Miután a felperest terhelte tulajdonjogának kétséget kizáró bizonyítása, és e kötelezettségének bírói felhívás ellenére nem tett eleget, ennek jogkövetkezményeit magának kell viselnie. A Cstv. 49. § (5) bekezdése csak az érdekelt személy részére biztosít megtámadási jogosultságot a Cstv. 49. § (1) bekezdésébe ütköző értékesítés esetére. Annak folytán, hogy a felperes kétséget kizáróan nem tudta bizonyítani a tulajdonjogát a keresetében megjelölt gépekre és berendezésekre vonatkozóan, nem tekinthető a Cstv. 49. § (5) bekezdése szerint perindításra jogosult érdekelt személynek. A másodfokú bíróság ezért helytállóan vonta le azt a következtetést, hogy a felperes a perbeli legitimációja hiányzik.

Miután a jogerős ítélet - a kifejtettek szerint - nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat, azt a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Legfelsőbb Bíróság a Pp. 270. § (1) bekezdése értelmében megfelelően alkalmazott Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felperest kötelezte a felülvizsgálati ellenkérelmet előterjesztő alperesek részére felülvizsgálati perköltség megfizetésére. Ennek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003./VIII.22./ IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései figyelembevételével határozta meg, hozzászámítva a 4/A. § (1) bekezdésében meghatározott általános forgalmi adó összegét is.

Budapest, 2008. április 25.

Dr.Török Judit sk. a tanács elnöke
Váradi Károlyné dr. sk. előadó-bíró
Dr.Murányi Katalin sk. bíró